

ÜRDÜN

KUYUM VE MÜCEVHER SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: 2026-Haziran

Raporu Hazırlayan: Amman Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında Kuyum ve Mücevher Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Ürdün kuyum ve mücevher sektörü, geleneksel zanaatkarlık ile modern üretim tekniklerinin birlikte kullanıldığı, ülke ekonomisine önemli katkı sağlayan imalat kollarından biridir. Sektör; altın takı, pırlantalı mücevher, değerli taşlı takılar, külçe altın, yatırım altını ve gümüş ürünlerin üretimini kapsamaktadır.

Ürdün Sanayi Odası verilerine göre ülkede faaliyet gösteren yaklaşık 250 fabrika ve atölye bulunmakta olup sektör yaklaşık 10.000 kişiye istihdam sağlamaktadır. Yerli işgücünün sektördeki payı %85'in üzerindedir. Üretimde özellikle 18 ayar ve 21 ayar altın takılar öne çıkmakta olup, geleneksel Arap tasarımları ile modern tasarımların birleştiği ürünler iç pazarda ve ihracatta talep görmektedir.

Son yıllarda bilgisayar destekli tasarım (CAD), lazer kesim ve hassas döküm teknolojilerinin kullanımını artmış, bu durum üretim kalitesinin yükselmesine katkı sağlamıştır. Ürdün'de ilk altın rafinerisinin faaliyete geçmesi de sektörün değer zincirini güçlendiren önemli gelişmelerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Sektörde üretim temel olarak üç grupta yoğunlaşmaktadır:

- Geleneksel 21 ayar altın takılar
- Pırlanta ve değerli taş içeren mücevher ürünleri
- Yatırım amaçlı altın (külçe, sikke ve ziynet altınları)

Üretimin önemli bölümü Amman'da yoğunlaşmıştır. Özellikle, Um Uthaina, Sweifieh ve şehir merkezindeki kuyumculuk bölgeleri hem üretim hem de ticaret merkezi konumundadır. Ayrıca, Zarqa ve Irbid şehirlerinde de küçük ölçekli atölyeler bulunmaktadır.

Üreticiler büyük ölçüde ithal altın ve değerli taş kullanmaktadır. Yerel hammadde kaynakları sınırlı olduğundan sektör dış girdilere bağımlıdır.

Öte yandan, Ürdün mücevher sektörünün son yıllarda ihracat performansı dikkat çekmektedir. 2025 yılında altın ve mücevher ihracatı yaklaşık 850 milyon Ürdün Dinarına (1,2 milyar Dolara) ulaşmıştır. Başlıca ihracat pazarları ABD, İsviçre ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir. ABD tek başına sektör ihracatının yaklaşık %86'sını oluşturmaktadır.

Ürdün'de yerli üretim kapasitesi bulunmakla birlikte sektörün önemli ölçüde ithal girdilere dayanması, Türk firmaları açısından yarı mamul altın, mücevher bileşenleri, kuyumculuk makineleri, kalıp sistemleri ve tasarım hizmetleri alanlarında iş birliği fırsatları yaratmaktadır. Ayrıca Türk üreticilerin sahip olduğu yüksek tasarım çeşitliliği ve üretim kapasitesi Ürdünlü ithalatçılar tarafından yakından takip edilmektedir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Ürdün kuyumculuk sektöründe üretici fiyatları büyük ölçüde uluslararası altın fiyatlarına bağlı olarak belirlenmektedir. Nihai ürün fiyatı aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır:

- Altın maliyeti

- İşçilik bedeli
- Tasarım maliyeti
- Taş maliyeti (varsa)
- Toptancı marjı
- Perakende satış marjı

Ürdün piyasasında en çok tercih edilen ürün grubu 21 ayar altındır. 2026 yılı ilk çeyreğinde 21 ayar altının perakende satış fiyatı gram başına yaklaşık 97-103 Ürdün Dinarı (1 dinar = 1,41 ABD Doları sabit kur) aralığında seyretmiştir. 18 ayar altın için gram fiyatları ise yaklaşık 86-91 Ürdün Dinarı düzeyindedir.

Sektör temsilcileriyle yapılan değerlendirmelere göre genel olarak maliyet tablosu aşağıda gösterilmektedir:

Ürün Grubu	Ortalama İşçilik Payı
Geleneksel 21 ayar altın takılar	%8-15
Modern tasarım takılar	%15-25
Pırlantalı mücevher	%20-40
El işçiliği yoğun ürünler	%30-50

İşçilik maliyetleri ürünün karmaşıklığına ve kullanılan teknolojilere göre değişmektedir.

Türk üreticiler özellikle seri üretim kabiliyetleri sayesinde birçok ürün grubunda Ürdünlü üreticilere kıyasla maliyet avantajına sahiptir. Bununla birlikte, Ürdün tüketicisinin yüksek ayarlı altına yönelik tercihi dikkate alınarak ürün portföyünün 21 ayar ağırlıklı oluşturulması önem taşımaktadır.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Sektörün en önemli meslek kuruluşu, “Jordanian Jewellers Syndicate” olup ülkedeki kuyumcu, üretici ve mücevher ticareti yapan işletmeleri temsil etmektedir. Kuruluş sektörün fiyatlandırma, standartlar, eğitim ve mevzuat çalışmalarında aktif rol üstlenmektedir.

Diğer önemli kurumlar:

- Jordan Chamber of Industry
- Jordan Standards and Metrology Organization
- Ministry of Industry, Trade and Supply

Sektörde çok sayıda orta ve küçük ölçekli üretici faaliyet göstermektedir. Ayrıca sektör büyük ölçüde aile işletmeleri ve atölyelerden oluşmaktadır. Üretim ve perakende faaliyetleri çoğu zaman aynı işletme bünyesinde yürütülmektedir.

Ürdün pazarına girişte yerel üreticiler ve kuyumcu zincirleriyle iş birliği yapılması önem taşımaktadır. Özellikle ortak üretim, fason üretim ve tasarım iş birlikleri açısından potansiyel bulunmaktadır.

1.4 İlgili Sektörde Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Ürdün'de kuyum ve mücevher satışları ağırlıklı olarak geleneksel kuyumcu mağazaları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Amman, ülke satışlarının büyük bölümünü oluşturmaktadır.

Başlıca satış noktaları:

- Amman Şehir Merkezi Altın Çarşısı
- Sweifieh Bölgesi
- Abdali ve modern alışveriş merkezleri
- Zarqa ve Irbid şehir merkezleri

Perakende satışlarda en yüksek talep düğün sezonlarında ortaya çıkmaktadır. Özellikle nişan ve evlilik gelenekleri nedeniyle altın takılar önemli bir kültürel ve ekonomik değere sahiptir. Ayrıca, son yıllarda yatırım amaçlı altın talebinde artış gözlenmektedir.

Toptan ticaret ise ağırlıklı olarak:

- Yerel üreticiler
- Büyük ithalatçılar
- Bölgesel distribütörler

üzerinden yürütülmektedir.

Birçok küçük kuyumcu ürünlerini yerel üreticilerden veya Dubai merkezli toptancılardan temin etmektedir. Türk menşeli ürünler ise genellikle doğrudan ithalat yoluyla veya yerel distribütörler aracılığıyla pazara sunulmaktadır.

E-ticaret henüz toplam satışlar içerisinde sınırlı paya sahip olmakla birlikte Instagram, Facebook ve WhatsApp üzerinden satış yapan işletmelerin sayısı artmaktadır. Özellikle genç tüketici kitlesinde dijital kanalların etkisi yükselmektedir.

Türk firmalarının Ürdün pazarında başarılı olabilmesi için:

- 21 ayar ürün gamına ağırlık verilmesi,
- Düğün ve nişan segmentine yönelik koleksiyonlar geliştirilmesi,
- Yerel distribütörlerle çalışılması,
- Sosyal medya tabanlı satış ve tanıtım faaliyetlerinin artırılması,
- Dubai ve İtalya menşeli ürünlerle rekabet edebilecek tasarım ve fiyat stratejileri oluşturulması,

önem arz etmektedir.

Sektörde Türk ürünlerinin kalite algısı yüksek olmakla birlikte marka bilinirliğinin artırılması ve düzenli ticaret heyetleri ile desteklenmesi durumunda pazar payının artırılacağı değerlendirilmektedir.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

Kuyum ve mücevher sektörü dış ticaret verileri GTİP 71 (İnciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller ve bunlardan mamul eşya) faslı esas alınarak değerlendirilmiştir. Ürdün'de altın mücevher ihracatının önemli bölümü ABD'ye yönelik olduğundan, sektör verileri genel dış ticaret rakamlarından farklılaşabilmektedir.

2.1 Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

Ürdün kuyum ve mücevher sektöründe ihtiyaç duyduğu altın, kıymetli taşlar ve yarı mamullerin önemli bölümünü ithalat yoluyla karşılamaktadır. Sektör ithalatında özellikle İsviçre, Birleşik Arap Emirlikleri ve Türkiye önemli tedarikçiler arasında yer almaktadır. Bu ülkelerden sonra ise; İtalya Hindistan, Çin, Suudi Arabistan, Hong Kong, Singapur ve Almanya gelmektedir.

Ürdün'de mücevher sektörünün hammaddede dışa bağımlı yapısı nedeniyle İsviçre ve BAE, altın tedarikinde stratejik öneme sahiptir. Türkiye ise özellikle işlenmiş altın takılar, mücevher ürünleri ve kuyumculuk ekipmanlarında rekabetçi konumdadır.

2.2 Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

2024 yılında Ürdün'ün yalnızca 711319 pozisyonundaki mücevher ihracatı yaklaşık 864 milyon ABD dolarına ulaşmıştır. Bunun yaklaşık %95'i ABD pazarına yönelmiştir. İhracat miktarı yaklaşık 18,3 ton olarak gerçekleşmiştir. ABD'den sonra ise İtalya ve BAE en önemli ihraç ülkeleri olarak öne çıkmaktadır. Diğer ülkelere çok sınırlı miktarda ihracat yapılmaktadır.

Ürdün mücevher sektörünün en dikkat çekici özelliği ihracatın çok büyük ölçüde ABD pazarına bağımlı olmasıdır. Bu durum, ABD pazarındaki talep değişimlerinin Ürdün sektörünü doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir.

Ürdün'ün Türkiye'ye yönelik kuyum ve mücevher ihracatı sınırlı düzeyde olup, sektör ihracatının çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Türkiye daha çok sektörde tedarikçi ve üretici ülke konumundadır.

Ürdün, kendi nüfusuna kıyasla oldukça yüksek hacimli mücevher ihracatı gerçekleştiren bir ülkedir. Bunun temel nedeni ABD pazarına yönelik yüksek katma değerli mücevher üretimidir. Türkiye açısından değerlendirildiğinde;

- Altın takı ve mücevher ihracatı,
- Pırlanta montürleri,
- Kuyumculuk makineleri,
- Rafineri ekipmanları,
- CAD/CAM tasarım sistemleri,
- Mücevher ambalaj ve vitrin sistemleri

alanlarında önemli iş birliği potansiyeli bulunmaktadır.

3. Sektörde Türkiye-Ürdün İkili Ticareti

Türkiye ile Ürdün arasındaki kuyum ve mücevher ticareti, büyük ölçüde Türkiye'nin Ürdün'e ihracatı şeklinde gelişmektedir. Türkiye; altın mücevherat, gümüş takılar, kuyumculuk ürünleri ve yarı mamul kıymetli metal ürünlerinde Ürdün için önemli tedarikçilerden biri konumundadır. Buna karşılık Ürdün'ün Türkiye'ye sektör ihracatı daha sınırlı düzeydedir.

Ürdün kuyumculuk sektörü son yıllarda özellikle ABD pazarına yönelik üretim ve ihracat kapasitesini artırmış olmakla birlikte, sektörün hammadde ve yarı mamul ihtiyacının önemli bir bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Bu durum Türk üreticileri açısından önemli bir ticari fırsat oluşturmaktadır. Ürdün Sanayi Odası verilerine göre Türkiye, Ürdün'ün mücevher ve altın ürünleri ihracatında öne çıkan ülkeler arasında yer almaktadır.

Türkiye'nin Ürdün'e İhracatı

Birleşmiş Milletler COMTRADE verilerine göre, Türkiye'nin Ürdün'e Fasıl 71 (İnciler, kıymetli taşlar, kıymetli metaller ve bunlardan mamul eşya) kapsamındaki ihracatı 2025 yılında yaklaşık 76,9 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun yaklaşık 72,8 milyon ABD Dolarını kıymetli metallerden mamul mücevherat ve bunların aksam ve parçaları oluşturmaktadır.

Ürün Grubu	2025 (\$)
Kıymetli metalden mamul mücevherat ve parçaları	72.810.000
Kuyumcu ve gümüşçü eşyaları	2.840.000
Gümüş (işlenmemiş veya yarı işlenmiş)	954.000
Taklit mücevherat	234.000
Diğer ürünler	62.000
Toplam Fasıl 71	76.890.000

Türkiye'nin Ürdün'e ihracatında öne çıkan ürünler:

- Altın mücevherat ve parçaları (GTİP 7113)
- Kuyumcu ve gümüşçü eşyaları (GTİP 7114)
- Gümüş yarı mamulleri (GTİP 7106)
- Taklit mücevherat (GTİP 7117)
- Kuyumculuk ekipmanları ve yardımcı malzemeleri

Ürdün'ün Türkiye'ye İhracatı

Ürdün'ün Türkiye'ye Fası 71 kapsamındaki ihracatı 2024 yılında yaklaşık **3,82 milyon ABD Doları** seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu ihracatın önemli bölümünü işlenmemiş veya yarı işlenmiş altın ile kıymetli metalden mamul mücevher ürünleri oluşturmaktadır.

Ürün Grubu	2024 (\$)
İşlenmemiş veya yarı işlenmiş altın	2.350.000
Kıymetli metalden mamul mücevherat	1.450.000
Gümüş	23.000
Diğer ürünler	20.000
Toplam Fası 71	3.820.000

Ürdün'ün Türkiye'ye ihracatında öne çıkan ürünler:

- İşlenmemiş veya yarı işlenmiş altın (GTİP 7108)
- Mücevherat ve mücevher parçaları (GTİP 7113)
- Gümüş ürünleri (GTİP 7106)

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Ürdün'de kuyum ve mücevher tüketimi büyük ölçüde nüfusun ve satın alma gücünün yoğunlaştığı şehirlerde gerçekleşmektedir.

Öncelikli Hedef Bölgeler

Şehir	Özellik
Amman	Ülke nüfusunun yaklaşık %40'ını barındıran, sektörün üretim, ithalat ve perakende merkezi
Zarqa	Yoğun nüfuslu sanayi ve ticaret merkezi
Irbid	Kuzey Ürdün'ün en büyük ticaret merkezi
Aqaba	Serbest bölge uygulamaları ve turizm kaynaklı talep
Madaba	Turistik satışlar ve özel tasarım ürünler

Öncelikli Ticaret Bölgeleri

- Downtown Gold Market (Amman)
- Sweifieh Ticaret Bölgesi
- Abdali Boulevard
- Mecca Mall
- City Mall
- Taj Mall

Türk firmalarının pazara girişte öncelikle Amman merkezli ithalatçı ve dağıtıcılarla çalışmaları tavsiye edilmektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Firma taleplerinin ortak bir platform üzerinden etkin bir şekilde takip edilerek cevaplandırılması ve Ticaret Bakanlığının diğer birimlerinin de olası katkılarının alınabilmesini teminen, firma taleplerinin Ticaret Bakanlığınca kurulan Müşavire Danışın Sistemi üzerinden iletilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, Ürdün’de ilgili sektörlerde yer alan ithalatçı bilgileri ile diğer pazara giriş koşullarına ilişkin bilgi taleplerinin <https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr/> linki üzerinden iletilmesi halinde en kısa sürede firmalarımıza detaylı bilgilerin sunulması mümkündür.

Ayrıca, Ürdün’de yerleşik firmaların çoğunluğunun kayıtlı olduğu Amman Ticaret Odası tarafından firmalarımızın tanıtıcı bilgilerinin Oda üyeleriyle paylaşılması mümkün bulunmaktadır. Bu kapsamda, Firmanıza ait detaylı bilgilerin (firma künyesi, iletişim bilgileri, ilgi duyulan sektör/ürün veya ürün grubu vb.) Amman Ticaret Odası e-posta adresine (info@ammanchamber.org.jo) İngilizce veya Arapça olarak iletilmesi halinde, firmanızın tanıtımı anılan Oda’nın web sitesinde yayımlanacaktır.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

- Ticari Fatura
- Menşe Şahadetnamesi
- Paketleme Listesi
- Konşimento/AWB
- Sigorta Belgesi (varsa)
- Gümrük Beyannamesi
- Kıymetli Maden Sertifikaları
- Ayar ve Saflık Belgeleri

4.4 Sektörde Sevk Öncesi İnceleme

Ürdün’de uygulanan “tek pencere sistemi” kapsamında, elektronik ortamda varış öncesi beyanda bulunulması gerekmektedir. Söz konusu beyanla birlikte fatura ve menşe ispat belgesi ibraz edilmekte olup, elektronik işlemler Automated System for Customs Data (ASYCUDA - <https://asytrade.customs.gov.jo/>) sistemi üzerinden eşyanın sahibi, temsilcisi veya yerel gümrük müşaviri tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Varış öncesi beyan, gemiyle yapılan sevkiyatlarda eşyanın varışından 72 saat önce, havayolu sevkiyatında ise 6 saat öncesine kadar yapılır. Fatura ve beyannamelerde konsolosluk veya ticaret odası onayı ise aranmamaktadır.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar ve Tarihleri

Ürdün genel itibariyle bir fuar ülkesi niteliğinde olmayıp, düzenlenen fuarlar ve fuara katılım sağlayan firma ve ziyaretçi sayısı son derece kısıtlı olmaktadır. İlgili sektör itibariyle gerçekleştirilen fuarlar aşağıda sıralanmaktadır:

- **Jordan International Jewellery Exhibition**
- **Jewellery Salon Riyadh**
- **Jewellery Arabia**
- **Istanbul Jewelry Show** : Ürdünlü ithalatçıların düzenli katılım sağladığı başlıca uluslararası fuardır. Milli katılım organizasyonları genellikle bu fuar kapsamında gerçekleştirilmektedir.

4.6 Sektör Firmalarına Hitap Eden ve Gerçekleştirilmesi Planlanan Ticaret Heyetleri

İlgili sektör itibariyle yakın tarihli bir heyet programı bulunmamaktadır.

4.7 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Ürdün 2000 yılında DTÖ’ye üye olmuş, ardından önemli ikili ve bölgesel Serbest Ticaret Anlaşmalarına (STA) imza atmış bulunmaktadır. Hali hazırda, Ürdün’ün taraf olduğu ve toplamda 52 ülkeyi kapsayan 8 adet STA aşağıda özetlenmektedir:

1. **Pan-Arab Free Trade Area Agreement (PAFTA)**: 1998 yılında uygulanmaya başlanmış olup, 18 Arap Ülkesi¹ arasında taraf ülke menşeli ürünlerin serbest dolaşımında yer almasını öngörmektedir. Genel itibariyle %40 üye ülkeler katma değer kuralı geçerlidir.
2. **USA – Jordan Free Trade Agreement**: 2001 yılında yürürlüğe girmiştir. ABD’nin imzalamış olduğu 20 STA’sından biri olarak öne çıkmaktadır. Kotasız ve gümrük vergisinden muaf şekilde Ürdün menşeli ürünlerin ABD’ye ithal edilmesine olanak tanımaktadır.

¹ Cezayir, Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Libya, Fas, Umman, Filistin, Katar, Suudi Arabistan, Sudan, Suriye, Tunus, Birleşik Arap Emirlikleri ve Yemen.

3. **Jordan- EU Association Agreement:** 2002 yılında yürürlüğe girmiştir. Ürdün ve AB üyesi ülkeler menşeli ürünlerin kotasız ve vergisiz ithal edilebilmesine olanak tanımaktadır.
4. **EFTA – Jordan Free Trade Agreement:** 2002 yılında yürürlüğe girmiştir. Tarım ürünleri hariç diğer tüm ürünlerde serbest dolaşımı öngörmektedir.
5. **Jordan – Singapore Free Trade Agreement:** 2005 yılında yürürlüğe girmiş bulunmakta olup, mal ve hizmet ticaretini kapsamaktadır.
6. **Agadir Agreement:** 2007 yılında yürürlüğe girmiştir. Mısır, Ürdün, Fas ve Tunus arasında Pan-Euro-Med menşe kurallarının işletilmesi temelinde malların serbest dolaşımına olanak tanıyan bir anlaşma olarak öne çıkmaktadır.
7. **Canada – Jordan Free Trade Agreement:** 2012 yılında yürürlüğe girmiştir. Kotasız ve gümrük vergisinden muaf şekilde ürünlerin ticarete konu olmasına olanak tanımaktadır.
8. **United Kingdom – Jordan Association Agreement:** 5 Kasım 2019'da Birleşik Krallık ve Ürdün arasında imzalanan Ortaklık Anlaşması 2021 yılının Mayıs ayında yürürlüğe girmiştir. Anlaşma ile birlikte, AB ve Ürdün arasında 1997 yılında Avrupa-Akdeniz Anlaşması ile kurulan ortaklığın getirdiği ticari kolaylıklar korunmuştur.

Öte yandan, Ürdün'ün ülkemiz ile imzalamış olduğu ve 2011 yılında yürürlüğe giren STA 2018 yılının Kasım ayında iptal edilmiştir. Söz konusu Anlaşmanın iptalinden sonra 2019 Ekim ayında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalanmış ve söz konusu Anlaşma 2021 Eylül ayında yürürlüğe girmiştir. Anlaşma kapsamında, ilk Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı 27-28 Ekim 2025 tarihlerinde Amman'da gerçekleştirilmiş olup, KEK Protokolü imzalanmıştır.

4.8 Sektörde Standartlar

Ürdün'de kalite altyapısı ve standardizasyona ilişkin olarak “Standartlar ve Metroloji Kurumu” faaliyet göstermektedir.

Ürdün'de altın ürünlerinde başlıca ayarlar:

- 24 Ayar
- 21 Ayar
- 18 Ayar
- 14 Ayar

Ürünlerin ayar damgası taşınması zorunludur.

4.9 Sektörde Paketleme ve Etiketleme

Paketleme ve etiketleme işlemleri, uluslararası yönergeleri izleyen standartlar, gümrük mevzuatı ve uygulamaları ile düzenlenmektedir. Paketleme açısından, ilgili kurumlar tarafından ürün etiketine büyük önem verilmekte olup, ürünün içeriği, üretim tarihi ve son kullanma tarihi gibi ürüne ilişkin tüm bilgileri içerip içermediği kontrol edilmektedir.

Tüm etiketler Arapça olmalıdır; alternatif olarak Arapça yapışkanlı etiket de kabul edilebilmektedir. Etiketın aşağıda yer alan bilgileri içermesi beklenmektedir:

- Ürün adı
- Üreticinin adı ve adresi
- Net ağırlığı
- Etkin madde (örneğin süt tozuna eklenen vitaminler ve mineraller)
- Lot numarası ve "son kullanma tarihi" veya "tavsiye edilen kullanma tarihi"
- Menşé ülke
- İthalatçının veya Acentenin adı

Bu çerçevede, Ürdün gümrüklerinde sorun yaşanmaması için ülkemizden Ürdün'e sevkiyatlarda ürün üzerinde "Made in Türkiye" ibaresinin yazılı olmasına ihracatçı firmaların hassasiyet göstermeleri önem taşımaktadır.

4.10 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Ürdün'de dış ticaret taşımacılığı temel olarak kara, deniz ve hava olmak üzere üç ana taşıma modelinden oluşmaktadır. Ürdün Ulaştırma Bakanlığı'nın yakın zamanda yaptığı bir araştırmaya göre, Ürdün'ün dış ticaret akışının yaklaşık %70-75'i, ülkenin güneyinde yer alan Kızıldeniz'deki tek deniz limanı olan Akabe Bölgesi'nde gerçekleşmektedir.

Bölgesel ticarete ise ürünlerin sevkiyatı; komşu ülkelerden Ürdün'e, Ürdün dışına veya Ürdün üzerinden transit nakliyesi çoğunlukla karayolu taşımacılığı modeline bağlı olarak gerçekleştirilmekte olup, Krallığın; Suudi Arabistan, Irak, Suriye, Filistin ve İsrail'e ve bu ülkelerden kara tarafındaki sınır geçişleri ulusal karayolu sistemine entegre bir şekilde gelişmiştir.

Ürdün'de demiryolu taşımacılığının kısıtlı bir rolünün olması ve yurt içi yük taşımacılığıyla sınırlı kalması nedeniyle dış ticaret lojistiğinde bu taşıma modu alternatif olarak değerlendirilememektedir. Demiryolu taşımacılığı özelinde Ürdün'de, Osmanlı İmparatorluğu'nun 20. yüzyılın başında inşa ettiği Hicaz demiryolunun bir parçası olan, dar hatlı tarihi bir demiryolu hattı bulunmaktadır. Söz konusu hat üzerinde yerel turistik seferler yapılmaktadır. Ayrıca, bu hattın güney bölümü, Akabe Limanı'nı Krallığın güneyindeki fosfat madenlerine bağlamakta, bu madenlerden limana demiryolu aracılığıyla sevkiyat yapılabilir.

Öte yandan, Ülkemiz ile Ürdün ve Suriye arasında gerek transit taşımacılığın gerekse alternatif lojistik hatların oluşturulmasına yönelik olarak tüm ülkelerin ulaştırma alanındaki ilgili temsilcilerinin katılımıyla 11 Eylül 2025 tarihinde Amman'da bir teknik toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantı kapsamında;

- Yük değişimine gerek kalmadan doğrudan karayolu transit geçiş konusunda idari ve teknik altyapının en kısa sürede tamamlanarak taraflar arasında ticari geçişlere imkan verilmesi, bu bağlamda geçiş ücretlerinin makul seviyelere çekilmesi, Suriyeli taşımacılara Türkiye'ye girişte vize işlemlerinde kolaylık sağlanması,
- Teknik alışma grupları ve eylem planı oluşturularak sürecin hızlandırılması,
- Taraflar arasında en kısa sürede deneme sürüşlerine başlanması,
- Ürdün Akabe Limanı'ndan karayolu rotasına bağlantı yapılması,
- Demiryolu taşımacılığının orta vadede aktif hale getirilmesini teminen, Hicaz Demiryolu güzergahında eksik veya hasarlı olan bölümlerin rehabilite edilmesine yönelik çalışmaların hızlandırılması,
- Suriye'deki mevcut hatların onarımına yönelik olarak Türkiye'den teknik ve finansal destek sağlanması,
- Söz konusu demiryolu hattının "Kalkınma Yolu" projesiyle entegre edilmesi,
- Suriye'de bulunan vagonların Ürdün tarafından teknik bakımının yapılması

konularında mutabakata varılmıştır.

Hava taşımacılığı modeline göre ise, Ürdün'de faaliyet gösteren üç uluslararası havalimanı; Amman'da Kraliçe Alia Uluslararası Havalimanı, Akabe'de Kral Hüseyin Uluslararası Havalimanı ve Amman Sivil Havalimanı (Marka Havalimanı) bulunmaktadır. Ürdün'e ve Ürdün'den uzun mesafe dış ticaret taşımacılığı, esas olarak Amman'ın güneyinde bulunan Kraliçe Alia Uluslararası Havaalanı tarafından yönetilmekte olup diğer havalimanları bu anlamda kısıtlı bir rol üstlenmektedir.

Dolayısıyla, dış ticarete ürünlerin Ürdün'e giriş, çıkış ve transit işlemleri büyük ölçüde deniz ve kara taşımacılığı modlarına bağlı olarak gerçekleştirilmektedir.

4.11 Dağıtım Kanalları

Ürdün'de, ürün son tüketicinin eline geçene kadar toptancılar, perakendeciler ve distribütörleri içeren dolaylı dağıtım kanalları yaygın olarak kullanılmaktadır. Doğrudan dağıtım (üretici - tüketici) yaklaşımı özel ürünler için nadiren kullanılmaktadır. Ürdün'de perakende tüketim geleneksel mağazalar ve dükkanlardan alışveriş merkezi ve hiper market tarzına dönüşmekte ve Amman'da ve büyük şehirlerde büyük alışveriş merkezleri açılmaktadır. Ürdün'de on-line mağazalar ve e-ticaret platformları yaygınlaşmakta, depolama ve kargo işlemlerinde gelişme kaydedilmektedir.

4.12 Tanıtım ve Pazarlama

Ürdün bir fuar ülkesi niteliği arz etmemektedir. Ülkede yapılan fuar sayısı oldukça azdır ve bu fuarlara katılım sağlayan firma ve ziyaretçi sayıları düşüktür. Genelde Ürdünlü tüccarların uzun zamana dayalı geçmişten gelen ikili ticari ilişkileri satın alma kararlarında daha öne çıkmaktadır. Ülkemiz ihracatçılarının ülkeye satış yapmalarında reklam ve tanıtım faaliyetlerinin yanı sıra hedef müşteri kitlesi ile doğrudan iletişime geçip, firma ve ürün tanıtımı yapmaları satış yapılmasını kolaylaştırmaktadır.

Yine, Ürdün’de sosyal medya kullanımının yaygın olması nedeniyle bu mecralarda yapılacak reklam ve tanıtım faaliyetleri ürün talebini arttıran bir etki olacaktır. Ayrıca, ülkemiz menşeli ürünlerde Türk Malı imajının da ön plana çıkarılması ihracatımıza olumlu bir katkı sunacaktır.

Öte yandan, Ticaret Bakanlığımız koordinasyonunda ve ihracatçı birlikleri organizasyonunda gerçekleştirilen genel ve sektörel nitelikli ticaret heyeti programları kapsamında firmalarımız ilgili muhataplarıyla birebir görüşme imkanı bulmakta olup, firmalarımızın bu gibi programlara katılım sağlamasının ikili iş ilişkilerinin geliştirilmesi açısından faydalı olduğu değerlendirilmektedir.

4.13 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Ürdünlü tüccarlar ve tüketiciler, fiyat duyarlı yaklaşımlarıyla piyasada yer almaktadır. Bununla beraber, Ürdünlülerin çoğunun gelirlerinden daha fazlasını harcadığı rapor edilmekte ve resmi tahminlere göre yıllık gelir ve harcama arasında 1.000 JOD (1,400 USD) fark olduğu tahmin edilmektedir. Ürdünlülerin % 70’inden fazlasının aylık geliri 400-500 USD düzeyindedir ve bu kesim öncelikle sadece temel ihtiyaçları için harcama yapmaktadır. Bununla birlikte, tüketim kalıpları; aile geçmişi, eğitim ve yaş gibi diğer faktörlerle birlikte değişmektedir.

Sektör özelinde ise:

- 21 ayar altın en çok tercih edilen ürün grubudur.
- Düğün takıları yüksek talep görmektedir.
- Hafif gramajlı ürünlere yönelim artmaktadır.
- Genç tüketiciler modern tasarımları tercih etmektedir.
- Yatırım amaçlı altın talebi yükselmektedir.
- Pırlantalı ürünlerde büyüme görülmektedir.

4.14 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Ürdün’de gümrük uygulamalarına ilişkin temel mevzuat olarak 1998 tarihli ve 20 sayılı Gümrük Kanunu esas alınmakta olup söz konusu mevzuat 2018 ve 2019 yıllarında revize edilmiştir.

Ürdün Gümrük İdaresi tarafından, 29 Kasım 2021 tarihi itibarıyla “Ürdün Ticaret Portalı ([Jordan Trade Portal \(customs.gov.jo\)](http://JordanTradePortal(customs.gov.jo)))” isimli çevrimiçi bir uygulama hayata geçirilmiştir. Portalda; Ürdün’e ithal edilen, Ürdün’den ihraç edilen veya Ürdün üzerinden transit geçen tüm eşyaya ilişkin gümrük mevzuatı, prosedürleri ve evrakları da dahil olmak üzere detaylı bilgilere erişim imkanı bulunmaktadır.

Ürdün Gümrük İdaresi tarafından ithalat işlemlerinde;

- (i) her bir beyan kapsamında minimum 50 Ürdün Dinarı ve maksimum 500 Ürdün Dinarı olmak üzere işlem değerinin %0,2’si oranında ithalat işlem ücreti;
- (ii) transit veya yeniden ihracat işlemlerinde işlem başına 50 Ürdün Dinarı

tahsil edilmektedir. Ayrıca, gümrük bölgesinde depolanan eşya için depolama, taşıma, sigorta ve diğer hizmet ücretleri altında eşyanın kıymetinin yüzde %50'sini geçmeyecek şekilde depolama bedeli alınmaktadır.

Ürdün tarafından imzalanan Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında Anlaşma imzalanan ülkeler menşeli ürünlerin tamamına yakını gümrük vergisinden muaf olarak ithal edilebilmektedir. Anlaşma imzalanan ülkeler dışındaki ülkelere ithal edilen mallar ise yürürlükteki MFN gümrük vergisi oranlarına tabidir.

Ülkemizle Ürdün arasında imzalanan ve 2011 yılında yürürlüğe giren STA 2018 Kasım ayı itibariyle iptal edilmiş olup, bu tarihten itibaren her iki ülke karşılıklı ticarete üçüncü ülkelere uygulanan gümrük vergilerini uygulamaya başlamıştır. Bu kapsamda, Ürdün tarafından ilgili fasıl itibariyle ülkemize **%5 oranında gümrük vergisi** uygulanmakta olup, ilaveten **%16 satış vergisi (KDV)** bulunmaktadır.

Öte yandan, Ürdün tarafından uygulanan gümrük vergilerine gümrük tarife pozisyonu bazında aşağıdaki adresten ulaşılması mümkündür. Site Arapça olmakla beraber online çeviri yapan Google Chrome gibi internet tarayıcıları ile kullanılabilir.

<https://services.customs.gov.jo/JCcits/sections.aspx>

- İç Vergiler ve Oranları

Ürdün'de toplanan ve her biri kendi kanunlarına tabi olan çeşitli vergiler bulunmaktadır. Genel olarak **satış vergisi (KDV) % 16** düzeyindedir.

Kurumlar vergisi sektöre göre değişmektedir:

- Bankalar %35,
- Telekom %24,
- Sanayi %20,
- Diğer sektörler %20.

Gelir vergisi de yıllık elde edilen gelire göre %5-30 arasında değişmektedir. İthalatta ise özel hizmetler ücreti altında % 5 vergi uygulanmaktadır.

Ayrıca, Ürdün'deki diğer bazı vergiler arasında, %15 emlak ve arazi vergisi, %2 eğitim vergisi ve otel ve restoran işletmelerinde ödenen % 10 hizmet vergisi yer almaktadır.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Ürdün kuyum ve mücevher sektörü, ülkenin sınırlı nüfusuna rağmen yüksek altın tüketimi, güçlü düşük kültürü, yatırım amaçlı altın talebi ve ABD pazarına yönelik ihracat odaklı üretim yapısı sayesinde Türk ihracatçıları açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Türk kuyumculuk sektörü;

- tasarım çeşitliliği,
- üretim kalitesi,
- işçilik standardı,

- hızlı teslimat kabiliyeti,

açısından Ürdün piyasasında olumlu bir algıya sahiptir.

İstanbul merkezli üreticiler özellikle;

- düğün setleri,
- zincir grupları,
- bilezikler,
- modern tasarım altın takılar,

segmentlerinde rekabet avantajına sahiptir.

Ürdünlü sektör temsilcileri arasında Türk ürünlerinin kalite-fiyat dengesi açısından güçlü bir konuma sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Ürdün son yıllarda ABD pazarına yönelik mücevher ihracatında önemli büyüme kaydetmiştir. Sektör ihracatının büyük bölümü ABD'ye gerçekleştirilmektedir.

Bu durum Türk firmaları açısından;

- yarı mamul ürün tedariki,
- montür ve aksesuar satışı,
- kuyumculuk makineleri,
- rafineri teknolojileri,
- tasarım hizmetleri,

alanlarında iş birliği fırsatları yaratmaktadır.

Ürdünlü üreticilerin ihracat siparişlerini karşılayabilmek için kaliteli ve hızlı tedarik sağlayabilecek Türk firmalarına ihtiyaç duyduğu değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Ürdün'e yakınlığı önemli bir avantaj oluşturmaktadır.

Özellikle:

- İstanbul-Amman hava kargo hattı,
- Mersin-Akabe deniz hattı,
- Suriye üzerinden yeniden canlanan karayolu taşımacılığı,

Türk ihracatçılarının siparişleri rakip ülkelere göre daha kısa sürede teslim etmesine imkan vermektedir. Bu durum, yüksek değerli ve zaman hassasiyeti bulunan mücevher ürünlerinde önemli rekabet üstünlüğü sağlamaktadır.

Ürdün, Suudi Arabistan, Irak ve Filistin pazarlarına erişim sağlayan stratejik bir konuma sahiptir.

Bu nedenle bazı Ürdünlü ithalatçılar yalnızca iç pazar için değil, bölgesel yeniden ihracat amacıyla da ürün tedarik etmektedir.

Sonuç olarak, Ürdün kuyum ve mücevher sektörü, sınırlı nüfusuna rağmen yüksek altın tüketimi, güçlü düğün kültürü ve ABD'ye yönelik ihracat odaklı üretim yapısı sayesinde Türk ihracatçıları açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Özellikle 21 ayar altın takılar, hafif gramajlı modern tasarımlar, pırlantalı mücevherler, kuyumculuk makineleri ve yarı mamul ürünler önümüzdeki dönemde en yüksek potansiyel taşıyan ürün grupları olarak değerlendirilmektedir. Coğrafi yakınlık ve lojistik avantajlar da dikkate alındığında Türkiye'nin Ürdün kuyum ve mücevher pazarındaki payını artırabilecek güçlü bir konuma sahip olduğu değerlendirilmektedir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Ürdün kuyum ve mücevher sektörü Türk ihracatçıları açısından önemli fırsatlar sunmakla birlikte, pazarın yapısı, bölgesel rekabet koşulları, tüketici tercihleri ve küresel ekonomik gelişmeler nedeniyle bazı risk ve tehditler de barındırmaktadır. Özellikle yüksek rekabet düzeyi, altın fiyatlarındaki dalgalanmalar ve tüketici talebindeki değişimler sektörün büyümesini etkileyebilecek başlıca unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Ürdün, Orta Doğu'nun siyasi açıdan hassas bir bölgesinde yer almaktadır. Bölgede yaşanabilecek gelişmeler tüketici güvenini azaltabilmekte, turizm gelirlerini etkileyebilmekte ve lüks tüketim harcamalarının ertelenmesine neden olabilmektedir.

Ayrıca, Ürdün'de kıymetli maden ürünleri; ayar kontrolü, saflık testi, damgalama işlemleri, laboratuvar analizleri gibi denetimlere tabi tutulabilmektedir. Bu süreçlerde yaşanabilecek gecikmeler teslim sürelerini uzatabilmekte ve maliyetleri artırabilmektedir. Özellikle ilk kez pazara giriş yapan firmaların mevzuata tam uyum sağlamaları önem taşımaktadır.

Ürdün kuyum ve mücevher pazarında Türk ihracatçıları bekleyen başlıca tehditler; BAE ve İtalya kaynaklı yoğun rekabet, altın fiyatlarındaki dalgalanmalar, bölgesel jeopolitik riskler, düşük maliyetli Asya ürünleri ve tüketici tercihlerindeki değişimlerdir. Bununla birlikte Türkiye'nin sahip olduğu kalite-fiyat dengesi, tasarım gücü, lojistik avantajları dikkate alındığında, söz konusu tehditlerin uygun pazar stratejileriyle yönetilebileceği değerlendirilmektedir. Türk firmalarının fiyat rekabetinden ziyade tasarım, kalite, hızlı teslimat ve marka değerine odaklanmaları, pazardaki konumlarını güçlendirecektir.

7. Genel Değerlendirme

Ürdün kuyum ve mücevher sektörü, ülkenin yaklaşık 12 milyonluk nüfusuna kıyasla oldukça gelişmiş bir yapıya sahip olup, hem iç tüketim hem de ihracat performansı bakımından Orta Doğu'nun dikkat çeken pazarlarından biridir. Altının Ürdün toplumunda yalnızca bir süs eşyası değil, aynı zamanda geleneksel bir tasarruf ve yatırım aracı olarak görülmesi, sektöre istikrarlı bir talep zemini sağlamaktadır. Düğün, nişan ve ailevi özel günlerde altın takı kullanımının yaygın olması da sektörün büyümesini destekleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır.

Ürdün'de kuyum ve mücevher sektörünün üretim altyapısı büyük ölçüde Amman merkezli olup, çok sayıda küçük ve orta ölçekli işletmeden oluşmaktadır. Son yıllarda sektörde teknoloji kullanımının artması, bilgisayar destekli tasarım (CAD/CAM) sistemlerinin yaygınlaşması ve ilk yerel altın rafinerisinin faaliyete geçmesi üretim kapasitesinin ve katma değerini yükselmesine katkı sağlamıştır. Bununla birlikte sektör, altın, kıymetli taş ve yarı mamul girdiler açısından önemli ölçüde ithalata bağımlı yapısını sürdürmektedir.

Ürdün'ün kuyum ve mücevher sektörü dış ticaretinde en dikkat çekici unsur, ABD pazarına yönelik güçlü ihracat performansıdır. Son yıllarda sektör ihracatında kaydedilen hızlı büyüme sonucunda ABD, Ürdün'ün en büyük mücevher ihracat pazarı haline gelmiştir. Bu durum, Ürdün'ü yalnızca yerel talebe hizmet eden bir pazar olmaktan çıkararak bölgesel ve küresel tedarik zincirlerine entegre bir üretim merkezi konumuna taşımıştır. Bununla birlikte ihracatın önemli ölçüde tek bir pazara bağımlı olması, sektör açısından potansiyel bir kırılganlık unsuru olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye ile Ürdün arasındaki kuyum ve mücevher ticareti incelendiğinde, sektör ticaretinin büyük ölçüde Türkiye lehine geliştiği görülmektedir. Türkiye; altın mücevherat, gümüş takılar, yarı mamuller, kuyumculuk ekipmanları ve tasarım hizmetleri alanlarında Ürdün için önemli tedarikçiler arasında yer almaktadır. Türk kuyumculuk sektörünün sahip olduğu yüksek üretim kapasitesi, tasarım çeşitliliği, kaliteli işçilik, hızlı teslimat imkânı ve uluslararası standartlara uygun üretim altyapısı Ürdün pazarında önemli rekabet avantajları sağlamaktadır.

Ürdün kuyum ve mücevher sektörünün orta vadede istikrarlı büyümesini sürdürmesi beklenmektedir. Özellikle ABD pazarına yönelik üretim yapan Ürdünlü firmaların yarı mamul, montür, tasarım ve teknoloji ihtiyaçları Türk firmaları için ilave iş birliği fırsatları yaratmaktadır. Bu kapsamda, Türk sektör temsilcilerinin yalnızca nihai ürün ihracatına değil, aynı zamanda üretim teknolojileri, makine ekipmanları ve sektörel hizmetlere yönelik iş birliklerine de odaklanmalarının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca İstanbul Jewelry Show başta olmak üzere uluslararası fuarlara Ürdünlü alıcıların katılımının teşvik edilmesi ve Amman merkezli sektörel ticaret heyetlerinin artırılması, iki ülke arasındaki sektörel ticaret hacminin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.